

Programma van maatregelen: Nieuwkerken-Waas (Sint-Niklaas) – Wallenhof

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Gemotiveerd advies

Het was tot op heden enkel mogelijk een bureauonderzoek (projectcode 2017H229) en een landschappelijk booronderzoek (projectcode 2017H205) uit te voeren. Daaruit blijkt de uitvoering van een proefsleuvenonderzoek nodig. Op dit moment is het volledige onderzoeksgebied nog niet in eigendom van de initiatiefnemer. De huidige eigenaar – die verschilt van de initiatiefnemer – geeft momenteel geen toestemming voor de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek.

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein, op de noordelijke uitloper van de Wase cuesta en op korte afstand van verschillende waterlopen. In de omgeving zijn verschillende archeologische waarden gekend uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd en de late middeleeuwen. Met betrekking tot de Romeinse tijd gaat het specifiek om sporen van bewoning en van begraving. Ook archeologische resten uit andere periodes zijn niet uit te sluiten met betrekking tot het onderzoeksgebied.

Landschappelijk booronderzoek geeft aan dat de bewaringstoestand van de bodem overwegend matig tot goed te noemen is. Landbouwactiviteiten hebben er voor gezorgd dat de B horizon die oorspronkelijk aanwezig was, grotendeels opgenomen is in de aanwezige akkerlagen. Daarom wordt de kans op een goed bewaarde steentijd artefactensite op het terrein laag ingeschat. Relevante archeologische sporen kunnen wel nog aanwezig zijn op het terrein. Dit dient verder onderzocht te worden aan de hand van een proefsleuvenonderzoek.

Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Administratieve gegevens

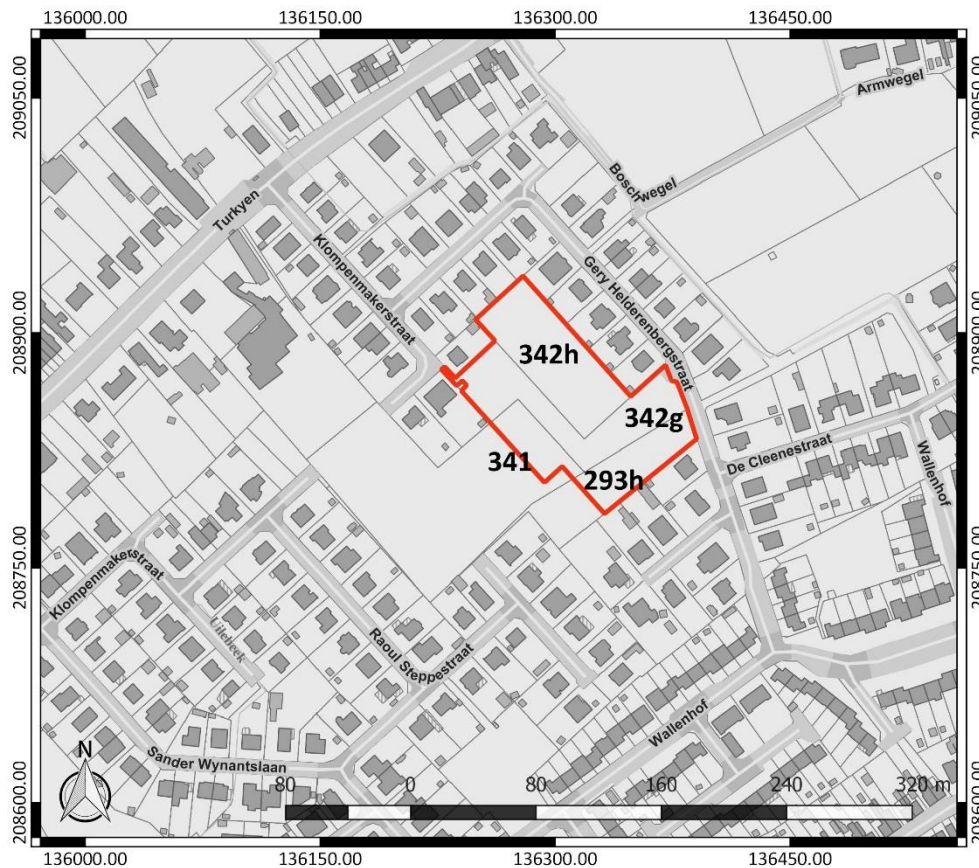
Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Oost-Vlaanderen, Sint-Niklaas, Nieuwkerken-Waas, Wallenhof, Wallenhof

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 136280, 208936
- 136370, 208880
- 136332, 208785
- 136227, 208877

Kadastrale percelen: Sint-Niklaas, Nieuwkerken-Waas, Afdeling 8, sectie B, nummers 293h (partim), 341 (partim), 342g, 342h

Kadastraal plan:

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Aanleiding van het vooronderzoek

Zie hoofdstuk 2.3.2 van het verslag van resultaten.

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Zie hoofdstuk 2.4.4, 3.4.3 en 3.4.4 van het verslag van resultaten.

Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doelstelling van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem is nagaan of archeologische niveaus aanwezig zijn in het projectgebied en op welke diepte, om een verdere inschatting te kunnen maken van de versturende impact van de geplande werken. Ook dient het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen dienen te worden behandeld:

- Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, begraving, ...), aanwezig binnen het onderzoeksgebied?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische sporen?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen materiële cultuur?

- Wat is de potentiële kenniswinst van een eventuele opgraving?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ* en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?
- Indien behoud *in situ* van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?

Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?

4° is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

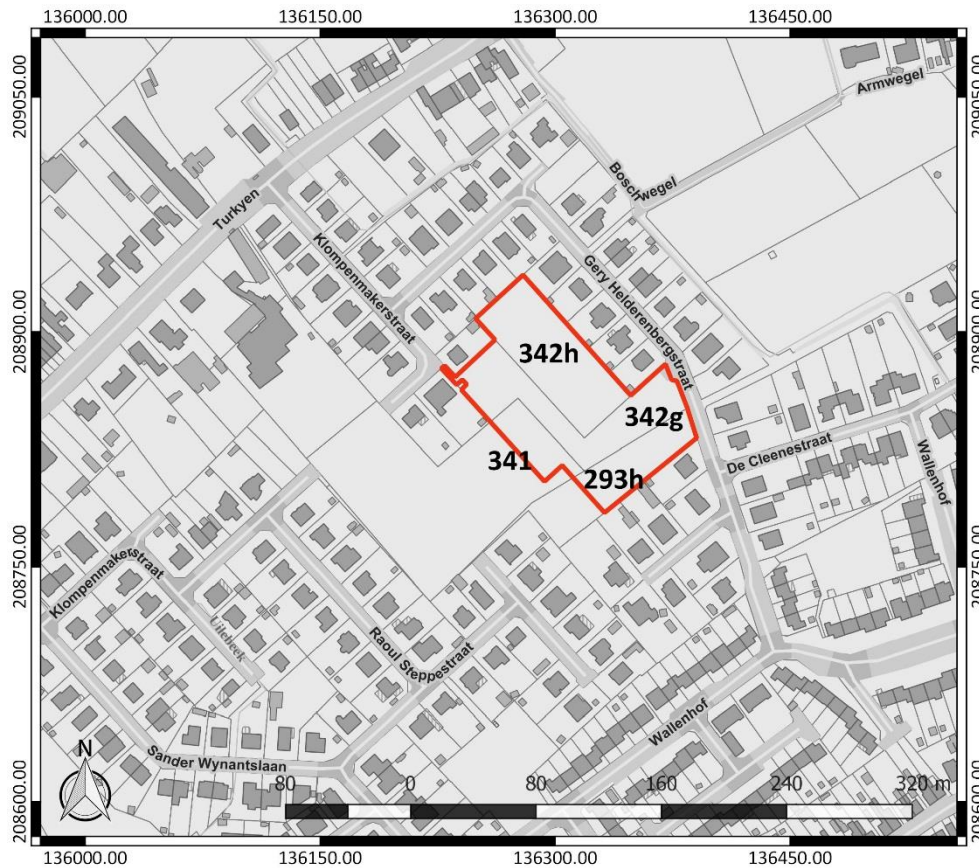
Bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek werden reeds uitgevoerd. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein in gebruik is als grasland.

Bijkomend booronderzoek of de aanleg van proefputten in functie van onderzoek naar steentijd artefactensites wordt niet zinvol geacht. De kans is klein dat steentijd artefactensites *in situ* bewaard zijn op het terrein. Slechts in één boring werden de restanten van een B-horizont vastgesteld. Op de rest van het terrein blijkt de B horizon opgenomen in de aanwezige akkerlagen.

Wel kunnen nog relevante archeologische sporen aanwezig zijn op het terrein. De meest geschikte onderzoeksmethode om dit na te gaan, is een proefsleuvenonderzoek. Er wordt namelijk een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht. Een proefsleuvenonderzoek biedt voldoende ruimtelijk inzicht om de aanwezigheid en spreiding van archeologische sporen na te gaan en een antwoord te bieden op de vraag of een waardevolle archeologische vindplaats aanwezig is op het terrein en wat de nodige maatregelen zijn die genomen moeten worden in dat kader.

De onderzoekszone beslaat steeds de oppervlakte van ca. 11374 m², zoals die afgebakend is op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (Figuur 2).

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk assessment beantwoord zijn.

Figuur 2: Zone afgebakend voor verder vooronderzoek (rood)

Onderzoekstechnieken

Het bodemarchief dient onderzocht te worden totdat alle aardkundige eenheden onderzocht zijn waarin archeologische sites in primaire positie kunnen voorkomen, die relevant zijn voor de vraagstellingen van het onderzoek.

Proefsleuvenonderzoek

Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Er wordt gewerkt met continue, parallelle proefsleuven. De aangelegde proefsleuven hebben een breedte van 2 m. Ze hebben een maximale tussenafstand van middelpunt tot middelpunt van 15 m. De algemene topografie helt af naar het noordwesten toe. Daarom worden de proefsleuven overwegend aangelegd met een noordwest-zuidoost oriëntatie. Er is ook rekening gehouden met op het terrein aanwezige perceelsgrenzen. Omwille daarvan worden de proefsleuven in het zuidoosten van het terrein aangelegd met een noordoost-zuidwest oriëntatie. Op die manier kan het zuidoostelijke perceel efficiënter onderzocht worden dan wanneer de proefsleuven een andere oriëntatie volgen. De beoogde oppervlakte die onderzocht dient te worden door middel van proefsleuven, bedraagt minimaal 10%.

Voor een goede selectie moeten de proefsleuven aangevuld worden met kijkvensters en/of dwarsseuven. De oppervlakte hiervan bedraagt minimaal 2,5 % van het onderzoeksgebied. De zijden van de kijkvensters meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. De kijkvensters en/of dwarsseuven moeten voldoende groot zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Figuur 3: Inplanting van de proefsleuven (blauw)

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn momenteel geen afwijkingen voorzien ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.